

καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἐφέρετο καὶ ἥγετο ἡ τῶν Ἡλείων χώρα. τοῦ δὲ ἐπιόντος θέρους πέμψας Θρασυδάιος εἰς Λακεδαίμονα συνέχωρησε Φέας τε τὸ τεῖχος περιελεύν καὶ Κυλλήνης καὶ τὰς Τριφυλίδας πόλεις ἀφεῖναι Φρίξαν καὶ Ἐπιτάλιον καὶ Λετρώνους καὶ Ἀμφιδόλους καὶ Μαργανέας, πρὸς δὲ ταύταις 5 καὶ Ἀκρωτέους καὶ Λασιῶνα τὸν ὑπὸ Ἀρκάδων ἀντιλεγόμενον. Ἡπειρον μέντοι τὴν μεταξὺ πόλιν Ἡραίας καὶ Μακίστου ἡξίουν οἱ Ἡλεῖοι ἔχειν πρίασθαι γὰρ ἔφασαν τὴν χώραν ἅπασαν παρὰ τῶν τότε ἔχόντων τὴν πόλιν 10 τριάκοντα ταλάντων, καὶ τὸ ἀργύριον δεδωκέναι. οἱ δὲ Ιοὶ Λακεδαιμόνιοι γνόντες μηδὲν δικαιώτερον εἶναι βίᾳ πριαμένους ἡ βίᾳ ἀφελομένους παρὰ τῶν ἡττόνων λαμβάνειν, ἀφιέναι καὶ ταύτην ἡνάγκασαν τοῦ μέντοι προεστάναι τοῦ Διὸς τοῦ Ὄλυμπίου ἱεροῦ, καίπερ οὐκ ἀρχαίον Ἡλείοις ὄντος, οὐκ ἀπήλασαν αὐτούς, νομίζοντες τοὺς ἀντιποιου- 15 μένους χωρίτας εἶναι καὶ οὐχ ἴκανούς προεστάναι. τούτων δὲ συγχωρηθέντων εἰρήνη τε γίγνεται καὶ συμμαχία Ἡλείων πρὸς Λακεδαιμονίους. καὶ οὕτω μὲν δὴ ὁ Λακεδαιμονίων καὶ Ἡλείων πόλεμος ἐληξε. 20

III Μετὰ δὲ τοῦτο Ἀγιος ἀφικόμενος εἰς Δελφοὺς καὶ τὴν 20 δεκάτην ἀποθύσας, πάλιν ἀπίων ἔκαμεν ἐν Ἡραΐᾳ, γέρων ἥδη ὁν, καὶ ἀπηνέθη μὲν εἰς Λακεδαίμονα ἔτι ὅν, ἐκεὶ δὲ ταχὺ ἐτελεύτησε· καὶ ἔτυχε σεμνοτέρας ἡ κατὰ ἀνθρωπον ταφῆς. ἐπεὶ δὲ ὡσιάθησαν αἱ ἡμέραι, καὶ ἔδει βασιλέα καθίστασθαι, ἀντέλεγον περὶ βασιλείας Λεωτυχίδης, οὗδος 25 2 φάσκων Ἀγιδος εἶναι, Ἀγησίλαος δὲ ἀδελφός. εἰπόντος δὲ τοῦ Λεωτυχίδου Ἀλλ' ὁ νόμος, ὁ Ἀγησίλαος, οὐκ ἀδελφὸν ἀλλ' οὐδὲν βασιλέως βασιλεύειν κελεύειν εἰ δὲ οὐδὲ ὁν μὴ τυγχάνοι, ὁ ἀδελφός καὶ ὡς βασιλεύοι. Ἐμὲ ἀν-

3 Φέας Dind.: σφέας codd. Ευλλήνης Ο. Müller: κυλλήνην codd.
4 post ἀφέναι add. καὶ Grote 24 ὠσιώθησαν Dind.: ὠσειώθησαν C:
ώς εἰλάθεσαν cet. ἡμέραι παρῆλθον C 25 ἀντέλεγεν F: ἀντέλεγε C
26 δ ἀδελφὸς F 29 ὁν om. C F καὶ Jacobs: καὶ codd. οὐς
Jacobs: ω(i) codd. ἐμὲ διν Cobet

Οὕπω δὲ ἐνιαυτὸν ὄντος ἐν τῇ βασιλείᾳ Ἀγησιλάου, θύοντος αὐτοῦ τῶν τεταγμένων τινὰ θυσιῶν ὑπὲρ τῆς πόλεως ἐπειρ ὁ μάντις διτὶ ἐπιβουλήν τινα τῶν δεινοτάτων φαίνοντες οἱ θεοί. ἐπεὶ δὲ πάλιν ἔθυεν, ἐτὶ δεινότερα ἔφη τὰ ιερὰ φαίνεσθαι. τὸ τρίτον δὲ θύοντος, ἐπειρ. Ὡ Αγησίλαε, ὥσπερ εἰ ἐν αὐτοῖς εἴημεν τοῖς πολεμίοις, οὕτω μοι σημαίνεται. ἐκ δὲ τούτου θύοντες καὶ τοῖς ἀποτροπαῖς 25 καὶ τοῖς σωτῆρσι, καὶ μόλις καλλιεργήσαντες, ἐπαύσαντο. ληγούσης δὲ τῆς θυσίας ἐντὸς πένθ' ἡμερῶν καταγορεύει τις πρὸς τοὺς ἐφόρους ἐπιβουλὴν καὶ τὸν ἀρχηγὸν τοῦ πράγματος Κιαδάνων. οὗτος δὲ ἦν καὶ τὸ εἶδος νεανίσκος 5

I διν τὸ Dind.: διν τοι M D V: διν τοι F corr.: οὐ τοι B 3 ἀλλὰ διτὶ Ποτειδᾶν Valckenae: ἀλλ(ἀ) διπτέ δ' διν codd. 4 ὡς] καὶ Nauck σει Valckenae: σοι codd. κατεμάνυσεν Valckenae τῶν θαλάσσων Parisinus E 6 δὲ B: om. cet. 7 τοι τυ (- σε) Keller ἔφυσε B M D V: ἔφησε C (F,?): ἔφυγε F₂ σε addidi 13 post χωλεύσαν add. τὴν βασιλείαν Otto: χωλὸς βασιλεύεσθη Tell 21 ἔθυεν Morus: θύουσεν codd. 28 νεανικὸς Naber

καὶ τὴν ψυχὴν εὑρωστος, οὐ μέντοι τῶν ὄμοιων. ἐρομένων δὲ τῶν ἐφόρων πᾶς φαίη τὴν πρᾶξιν ἔσεσθαι, εἰπεν δὲ εἰσαγγέλας ὅτι ὁ Κιαδῶν ἀγαγὸν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἔσχατον τῆς ἀγορᾶς ἀριθμήσαι κελεύοι ὄπόσοι εἰεν Σπαρτιάται ἐν τῇ ἀγορᾷ. καὶ ἐγώ, ἐφη, ἀριθμήσας βασιλέα τε καὶ ἐφόρους 5 καὶ γέροντας καὶ ἄλλους ὡς τετταράκοντα, ἡρόμην. Τί δῆ με τούτους, ὥς Κιαδῶν, ἐκέλευσας ἀριθμῆσαι; ὁ δὲ εἰπε· Τούτους, ἐφη, νόμιζε σοι πολεμίους εἶναι, τοὺς δ' ἄλλους πάντας συμμάχους πλέον ἢ τετρακισχιλίους ὄντας τοὺς ἐν τῇ ἀγορᾷ. ἐπιδεικνύαι δ' αὐτὸν ἐφη ἐν ταῖς ὄδοις ἔνθα τοῦ μὲν ἔνα, ἔνθα δὲ δύο πολεμίους ἀπαντώντας, τοὺς δ' ἄλλους ἀπαντάς συμμάχους· καὶ δοῖ δὴ ἐν τοῖς χωρίοις Σπαρτιάτῶν τύχοιεν ὄντες, ἔνα μὲν πολέμιον τὸν δεσπότην, συμμάχους δ' ἐν ἑκάστῳ πολλούς. ἐρωτώντων δὲ τῶν ἐφόρων πόσους φαῖη καὶ τοὺς συνειδότας τὴν πρᾶξιν εἶναι, λέγειν 15 καὶ περὶ τούτου ἐφη αὐτὸν ὡς σφίσι μὲν τοῖς προστατεύοντιν οὐ πάνυ πολλοί, ἀξιόπιστοι δὲ συνειδεῖεν· αὐτοὶ μέντοι πᾶσιν ἔφασαν συνειδέναι καὶ ἔλωσι καὶ νεοδαμώδεσι καὶ τοῖς ὑπομείοις καὶ τοῖς περιοίκοις· ὅπου γὰρ ἐν τούτοις τις λόγος γένοιτο περὶ Σπαρτιάτῶν, οὐδένα δύνασθαι κρύπτειν 20 τὸ μὴ οὐχ ἡδέως ἀν καὶ ὠμῶν ἐσθίειν αὐτῶν. πάλιν οὖν ἐρωτώντων· "Οπλα δὲ πόλιν ἔφασαν λήψεσθαι; τὸν δὲ εἰπεν ὅτι οἱ μὲν δίπου συντεταγμένοι ἡμῶν αὐτοὶ [ἔφασάν γε] ὅπλα κεκτήμεθα, τῷ δ' ὅχλῳ, ἀγαγόντα εἰς τὸν σύδηρον ἐπιδεῖξαι αὐτὸν ἐφη πολλὰς μὲν μαχαίρας, πολλὰ δὲ ἐξίφη, 25 πολλοὺς δὲ ὀβελίσκους, πολλοὺς δὲ πελέκεις καὶ ἀξίνας, πολλὰ δὲ δρέπανα. λέγειν δ' αὐτὸν ἐφη ὅτι καὶ ταῦτα ὅπλα πάντ' εἴη ὄπόσοις ἀγθρωποι καὶ γῆν καὶ ἔնλα καὶ

9-12 πλέον . . . συμμάχους B Gal.: om. cet. 11 δύο Pal. Leon-clavius: om. B 18 ἔφασαν del. Hertlein 20 οὐδένα διὰ C: οὐδὲν δι. cet. 22 post λήψεισθαι Madvig excidisse putat αὐτὸς ἐφη τοῦτο ἐρέσθαι vel sim. τὸν δ' ἐφη vel αὐτὸν δ' ἐφη conicio 23 ἔφασάν γε del. Morus: ἐφ' ὅσον δεῖ Madvig: ἐφ' ὅσον γε δεῖ Keller 27 καὶ δρέπανα δὲ πολλὰ C

λίθους ἐργάζονται, καὶ τῶν ἄλλων δὲ τεχνῶν τὰς πλείστας τὰ δργανα ὅπλα ἔχειν ἀρκοῦντα, ἄλλως τε καὶ πρὸς ἀσπόλους. πάλιν αὖ ἐρωτώμενος ἐν τίνι χρόνῳ μέλλοι ταῦτα πράττεσθαι, εἰπεν ὅτι ἐπιδημεῖν οἱ παρηγγελμένον εἴη. ἀκού· 5 σαντες ταῦτα οἱ ἐφοροι ἐσκευμένα τε λέγειν ἡγήσαντο αὐτὸν καὶ ἐξεπλάγησαν, καὶ οὐδὲ τὴν μικρὰν καλουμένην ἐκκλησίαν συλλέξαντες, ἀλλὰ συλλεγόμενοι τῶν γερόντων ἄλλος ἄλλοθι ἐβούλευσαντο πέμψαι τὸν Κιαδῶνα εἰς Αὐλῶνα σὺν ἄλλοις τῶν νεωτέρων καὶ κελεύσαι ἡκειν 10 ἰσχοντα τῶν Αὐλωνιτῶν τέ τινας καὶ τῶν εἰλάτων τὸν ἐν τῇ σκυτάλῃ γεγραμμένους. ἀγαγεῖν δὲ ἐκέλευον καὶ τὴν γυναικα, ἥ καλλίστη μὲν αὐτόθι ἐλέγετο εἶναι, λυμαίνεσθαι δ' ἐψκει τὸν ἀφικούμενον Λακεδαιμονίων καὶ πρεσβυτέρους καὶ νεωτέρους. ὑπηρετήκει δὲ καὶ ἄλλ' ἥδη δὲ 15 Κιαδῶν τοῖς ἐφόροις τοιαῦτα. καὶ τότε δὴ ἔδοσαν τὴν σκυτάλην ἐκείνων, ἐν ᾧ γεγραμμένοι ἦσαν οὓς ἔδει συλληφθῆναι. ἐρομένου δὲ τίνας ἄγοι μεθ' ἐαυτοῦ τῶν νέων, Ἰθι, ἔφασαν, καὶ τὸν πρεσβύτατον τῶν ἵππαγρετῶν κέλευθε στοι συμπέμψαι ἐξ ἥ ἐπτὰ οἱ ἄντα τύχωσι παρόντες. ἐμεμελήκει δὲ αὐτοῖς δῆπος ὁ ἵππαγρέτης εἰδείη οὖς δέοι πέμπειν, καὶ οἱ πεμπόμενοι εἰδεῖεν ὅτι Κιαδῶνα δέοι συλλαβεῖν. εἶπον δὲ καὶ τοῦτο τῷ Κιαδῶνι, ὅτι πέμψοιεν τρεῖς ἀμάξας, ἵνα μὴ πεζοὺς ἄγωσι τοὺς ληφθέντας, ἀφανίζοντες ὡς ἐδύναντο μάλιστα ὅτι ἐφ' ἔνα ἐκείνον ἐπεμπον. ἐν δὲ τῇ 20 πόλει οὐ συνελάμβανον αὐτόν, ὅτι τὸ πρᾶγμα οὐκ ἔδεσαν δύσπον τὸ μέγεθος εἴη, καὶ ἀκοῦσαι πρῶτον ἐβούλοντο τοῦ Κιαδῶνος οἵτιες εἶεν οἱ συμπράττοντες, πρὶν αἰσθέσθαι αὐτοὺς ὅτι μεμήνυνται, ἵνα μὴ ἀποδρῶσιν. ἐμελλον δὲ οἱ συλλαβόντες αὐτὸν μὲν κατέχειν, τοὺς δὲ συνειδότας πυθόμενοι αὐτοῦ γράφαντες ἀποπέμπειν τὴν ταχίστην τοῖς 25 ἐφόροις. οὕτω δ' ἐσχον οἱ ἐφοροι πρὸς τὸ πρᾶγμα, ὥστε

3 μέλλοι B: μέλλει σ. 8 ἄλλοι ἄλλοι Halbertsma 13 ἐψκει] ἔδοκει Cobet 16 ἐκείνω B: αὐτῶ(ι) σ. 18 ἔφασαν Hertlein: ἐφη codd. 26 πρῶτον om. B

ιι καὶ μόραν ἵππεων ἔπεμψαν τοῖς ἐπ' Αὐλῶνος. ἐπεὶ δὲ εὐλημμένου τοῦ ἀνδρὸς ἥκεν ἵππεὺς φέρων τὰ δύναματα ὡν δὲ Κινάδων ἀπέγραψε, παραχρῆμα τόν τε μάντιν Τισαμενὸν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐπικαιριωτάτους συνελάμβανον. ὡς δὲ ἀνήχθη ὁ Κινάδων καὶ ἡλέγχετο, καὶ ὡμολόγει πάντα 5 καὶ τοὺς συνειδότας ἔλεγε, τέλος αὐτὸν ἥροντο τί καὶ βουλόμενος ταῦτα πράττου. δὲ ἀπεκρίνατο, μηδενὸς ἥττων ἔναι τὸν Λακεδαιμονίῳ. ἐκ τούτου μέντοι ἥδη δεδεμένος καὶ τῷ χειρὶ καὶ τὸν τράχηλον ἐν κλοιῷ μαστιγούμενος καὶ κεντούμενος αὐτός τε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κατὰ τὴν πόλιν τοι περιήγοντο. καὶ οὗτοι μὲν δὴ τῆς δίκης ἔτυχον.

<sup>πρ. 1.6.7
Ηελιός Σαντα
276 κῆ</sup>

IV Μετὰ δὲ ταῦτα Ἡρώδας τις Συρακόσιος ἐν Φοινίκῃ ὧν μετὰ ναυκλήρου τινός, καὶ ἵδων τρύπεις Φοινίσσας, τὰς μὲν καταπλεούσας ἄλλοθεν, τὰς δὲ καὶ αὐτοῦ πεπληρωμένας, τὰς δὲ καὶ ἔτι κατασκευαζομένας, προσακούσας δὲ 15 καὶ τοῦτο, ὅτι τριακοσίας αὐτὰς δέοι γενέσθαι, ἐπιβὰς ἐπὶ τὸ πρώτον ἀναγόμενον πλοίον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔξῆγγειλε τοὺς Λακεδαιμονίους ὡς βασιλέως καὶ Τισσαφέρουν τὸν στόλον τοῦτον παρασκευαζομένων· ὅποι δὲ οὐδὲν ἔφη εἰδέναι. ἀνεπτερωμένων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τοὺς 20 συμμάχους συναγόντων καὶ βουλευομένων τί χρὴ ποιεῖν, Λύσανδρος νομίζων καὶ τῷ ναυτικῷ πολὺ περιέστεθαι τοὺς "Ἐλληνας καὶ τὸ πεζὸν λογιζόμενος ὡς ἐπώθη τὸ μετὰ Κύρου ἀναβάν, πείθει τὸν Ἀγηστίλαον ὑποστῆναι, ἀν αὐτῷ δῶσι τριάκοντα μὲν Σπαρτιατῶν, εἰς δισχιλίους δὲ τῶν 25 νεοδαμάδων, εἰς ἔξακισχιλίους δὲ τὸ σύνταγμα τῶν συμμάχων, στρατεύεσθαι εἰς τὴν Ἀσίαν. πρὸς δὲ τούτῳ τῷ λογισμῷ καὶ αὐτὸς συνεξελθεὼν αὐτῷ ἐβούλετο, ὅπως τὰς δεκαρχίας τὰς κατασταθείσας ὑπ' ἐκείνου ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐκπεπτωκύας δὲ διὰ τοὺς ἐφόρους, οἱ τὰς πατρίους πολιτείας 30 τοὺς B: om. cest. 21 συναγαγόντων C 29 ἐκείνουν] αὐτοῦ C ἐπαγ-

ι μόραν Leonclavius: μοίραν C corr.: μοίραν C pr. cest. 4 ἄλλους τοὺς B: om. cest. 21 συναγαγόντων C 29 ἐκείνουν] αὐτοῦ C

γειλαμένου δὲ τοῦ Ἀγησιλάου τὴν στρατείαν, διδόασί τε οἱ Λακεδαιμόνιοι ὅστα περ ἥπησε καὶ ἔξαμήνου στῖτον. ἐπεὶ δὲ θυσάμενος ὅστα ἔδει καὶ τᾶλλα καὶ τὰ διαβατήρια ἔξῆλθε, ταῖς μὲν πόλεσι διαπέμψας ἀγγέλους προεῖπεν ὅσους τε 5 δέοι ἔκασταχθεῖ πέμπεσθαι καὶ ὅπου παρεῖναι, αὐτὸς δὲ ἐβούληθη ἐλθῶν θῦσαι ἐν Αὐλίδι, ἐνθαπερ ὁ Ἀγαμέμινον ὅτ' εἰς Τροίαν ἐπλει ἐθύετο, πυθόμενοι 4 οἱ βοιωταρχοὶ ὅτι θύοι, πέμψαντες ἵππεας τοῦ τε λοιποῦ εἶπαν μὴ θύειν καὶ οἵς ἐνέτυχον ἱεροῖς τεθυμένοις διέρριψαν 10 ἀπὸ τοῦ βωμοῦ. ὁ δὲ ἐπιμαρτυράμενος τοὺς θεοὺς καὶ δρυγιζόμενος, ἀναβὰς ἐπὶ τὴν τριήρη ἀπέπλει. ἀφικόμενος δὲ ἐπὶ Γεραστόν, καὶ συλλέξας ἐκεῖ ὅσον ἐδύνατο τοῦ στρατεύματος πλεῦστον, εἰς Ἐφεσον τὸν στόλον ἐποιεῖτο.

"Ἐπεὶ δὲ ἐκεῖσε ἀφίκετο, πρῶτον μὲν Τισσαφέρης πέμψας ἥρετο αὐτὸν τίνος δεόμενος ἥκοι. ὁ δὲ ἐπειν αὐτονόμους καὶ τὰς ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις εἶναι, ὕσπερ καὶ τὰς ἐν τῇ παρ' ἥμιν Ἑλλάδι. πρὸς ταῦτ' ἐπειν ὁ Τισσαφέρης· Εἰ τοίνυν θέλεις σπείσασθαι ἔως ἀν ἐγὼ πρὸς βασιλέα πέμψω, οἵμαι ἀν σε ταῦτα διαπραξάμενον ἀποπλεῖν, εἰ βούλοιο. 'Αλλὰ 20 βούλοιμην ἄν, ἔφη, εἰ μὴ οἰούμην γε ὑπὸ σοῦ ἔξαπατασθαι.

'Αλλ' ἔξεστιν, ἔφη, σοὶ τούτων πίστιν λαβεῖν ἢ μὴν ἀδόλως . . . σοῦ πράττοντος ταῦτα ἡμᾶς μηδὲν τῆς σῆς ἀρχῆς ἀδικήσειν ἐν ταῖς σπουδαῖς. ἐπὶ τούτοις ῥήθειστι Τισσαφέρης μὲν ὕμοσε τοὺς πεμφθεῖσι πρὸς αὐτὸν Ἡριπτῆδα 25 καὶ Δερκυλίδα καὶ Μεγίλλων ἢ μὴν πράξειν ἀδόλως τὴν εἰρήνην, ἐκείνοι δὲ ἀντώμοσαν ὑπὲρ Ἀγησιλάου Τισσαφέρηνει 30 ἢ μὴν ταῦτα πράττοντος αὐτοῦ ἐμπεδώσειν τὰς σπουδάς. ὁ μὲν δὴ Τισσαφέρης ἢ ὕμοσεν εὐθὺς ἐψεύσατο ἀντὶ γὰρ τοῦ εἰρήνην ἔχειν στράτευμα πολὺ παρὰ βασιλέως πρὸς

1 στρατείαν Leonclavius: στρατιὰν codd. 2 ἔκμήνου Cobet 5 ὅπου Morus: ζσους codd. 9 εἴλπαν B: εἴπον cest. 10 ἐπιμαρτυρόμενος F M D V 15 εἴπε τοῦ Leonclavius 22 ad supplen lum sententiae hiatum Cobet inseruit ἐμὲ ταῦτα πράξειν. Καὶ σοὶ δέ, ἔφη, 25 Μεγίλλων Dind.: μεγιάλω(ιω) codd. 27 πράττοντος C: προστάττοντος B al.

τηλικούτους οὐκέτι ἀνάγνη εἴη τῆς ἔαυτῶν ἔξω στρατεύεσθαι,
οὗτο δὴ καὶ βασιλεῦσι τὸν αὐτὸν νόμον ὄντα ἀπεδείκνυε.
κακένος μὲν δὴ λέγων ταῦτα οὐκ ἐστρατεύετο. οὐ μέντοι
τούτου γ' ἔνεκεν κατέμεινεν, ἀλλ' εὖ εἰδὼς ὅτι εἰ στρατηγοή,
λέξοιεν οἱ πολῖται ὡς Ἀγηστλαος, ὅπως βοηθήσειε τοὺς 5
τυράννοις, πράγματα τῇ πόλει παρέχου. εἴα οὖν αὐτὸὺς
14 βουλεύεσθαι δόπιον τι βούλοιτο περὶ τούτων. οἱ δὲ ἔφοροι
διδασκόμενοι ὑπὸ τῶν μετὰ τὰς ἐν Θήβαις σφαγὰς ἐκπε-
πτωκότων, Κλεόμβροτον ἐκπέμπουσι, πρῶτον τότε ἡγούμενον,
μάλα χειμῶνος ὄντος. τὴν μὲν οὖν δι' Ἐλευθερῶν ὅδὸν ιο
Χαβρίας ἔχων Ἀθηναίων πελταστὰς ἐφύλαττεν δὲ
Κλεόμβροτος ἀνέβαινε κατὰ τὴν εἰς Πλαταιὰς φέρουσαν.
προϊόντες δὲ οἱ πελτασταὶ περιτυγχάνουσιν ἐπὶ τῷ ἄκρῳ
φυλάττουσι τοὺς ἐκ τοῦ ἀνακείου λελυμένους, ὡς περὶ ἐκατὸν
καὶ πεντήκοντα οὖσι. καὶ τούτους μὲν ἀπαντας, εἰ μή τις 15
ἐξέφυγεν, οἱ πελτασταὶ ἀπέκτεωνται· αὐτὸς δὲ κατέβαινε πρὸς
15 τὰς Πλαταιάς, ἔτι φιλίας οὖσας. ἐπεὶ δὲ εἰς Θεσπιὰς
ἀφίκετο, ἐκένθεν δρμηθεὶς εἰς Κυνὸς κεφαλὰς οὖσας Θηβαίων
ἐστρατοπεδεύσατο. μείνας δὲ ἐκεῖ περὶ ἕκκαλδεκα ἡμέρας
ἀπέχωρησε πάλιν εἰς Θεσπιάς. κακεῖ μὲν ἀρμοστὴν κατέ- 20
λιπε Σφοδρίαν καὶ ἀπὸ τῶν συμμάχων τὸ τρίτον μέρος
ἐκάστων· παρέδωκε δὲ αὐτῷ καὶ χρήματα ὅσα ἐτύγχανεν
16 οἰκοθεν ἔχων, καὶ ἐκέλευσε ἔνικὸν προσμισθόδοσθαι. καὶ
οἱ μὲν Σφοδρίας ταῦτ' ἐπραττεν. δὲ Κλεόμβροτος ἀπῆγεν
ἐπ' οἴκου τὴν διὰ Κρεύσιος τοὺς μεθ' αὐτοῦ στρατιώτας καὶ 25
μάλα ἀποροῦντας πότερά ποτε πόλεμος πρὸς Θηβαίους ἦ
εἰρήνη εἴη· ἢγαγε μὲν γὰρ εἰς τὴν τῶν Θηβαίων τὸ στρά-
17 τευμα, ἀπῆλθε δὲ ὡς ἐδύνατο ἐλάχιστα κακουργήσας. ἀπι-
όντι γε μὴν ἀνεμος αὐτῷ ἐξαίσιος ἐπεγένετο, ὃν καὶ οἰωνίζοντό
τινες σημαίνειν πρὸ τῶν μελλόντων. πολλὰ μὲν γὰρ καὶ 30

5 λέξειαν codd. (λέξοι . . . F pr. ut vid.) : corr. Dobree 2 δὴ D C:
δὲ cet. 7 βουλεύεσθαι C F βουλεύοντο codd. 10 οὖν B:
om. cet. : καὶ τὴν μὲν C 14 ἀναγκαῖον C F : per compend. B : M
lacunam exhibet : corr. Dind. 19 ἐκεῖ B : om. cet. 23 ἐκέ-
λευ B 25 κράσιος codd. : corr. Leonclavius έαντοῦ C F

ἄλλα βίαια ἐποίησεν, ἀτὰρ καὶ ὑπερβάλλοντος αὐτοῦ μετὰ
τῆς στρατιᾶς ἐκ τῆς Κρεύσιος τὸ καθῆκον ἐπὶ θάλατταν δρος
πολλοὺς μὲν ὄντας κατεκρήμνισεν αὐτοῖς σκεύεσι, πάμπολλα
δὲ ὅπλα ἀφαρπασθέντα ἐξέπεσεν εἰς τὴν θάλατταν. τέλος 18
5 δὲ πολλοὶ οὐ δυνάμενοι σὺν τοῖς ὅπλοις πορεύεσθαι, ἔνθεν
καὶ ἔνθεν τοῦ ἄκρου κατέλιπον λίθων ἐμπλήσαντες ὑπτίας
τὰς ἀσπίδας. καὶ τότε μὲν τῆς Μεγαρικῆς ἐν Λίγοσθένοις
ἔδειπνησαν ὡς ἐδύναντο· τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐλθύντες ἐκούμσαντο
τὰ ὅπλα. καὶ ἐκ τούτου οἰκαδε ἥδη ἔκαστοι ἀπῆσαν· ἀφῆκε
ιο γὰρ αὐτὸὺς ὁ Κλεόμβροτος.

Οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι ὄρθωντες τὴν τῶν Λακεδαιμονίων 19
ρώμην καὶ ὅτι πόλεμος ἐν Κορώνῳ οὐκέτι ἦν, ἀλλ' ἥδη
παριόντες τὴν Ἀττικὴν οἱ Λακεδαιμονίοι εἰς τὰς Θήβας
ἐνέβαλλον, οὕτως ἐφοβοῦντο ὡστε καὶ τὰ δύο στρατηγώ,
15 οἱ συνηπιστάσθην τὴν τοῦ Μέλωνος ἐπὶ τοὺς περὶ Λεοντί-
άδην ἐπανάστασι, κρίναντες τὸν μὲν ἀπέκτεων, τὸν δ',
ἐπεὶ οὐχ ὑπέμεινεν, ἐφυγάδευσαν.

Οἱ δ' αὖ Θηβαῖοι καὶ αὐτοὶ φοβούμενοι, εἰ μηδένες 20
ἄλλοι ἢ αὐτοὶ πολεμήσοιεν τοὺς Λακεδαιμονίοις, τοιώνδε
20 εὑρίσκουσι μηχανήμα. πείθουσι τὸν ἐν ταῖς Θεσπιαῖς ἀρ-
μοστὴν Σφοδρίαν, χρήματα δόντες, ὡς ὑπωπτεύετο, ἐμβαλεῖν
εἰς τὴν Ἀττικὴν, ὡς ἐκπολεμώσει τοὺς Ἀθηναίους πρὸς
τὸν Λακεδαιμονίους. κακένος πειθόμενος αὐτοῖς, προσποιη-
σάμενος τὸν Πειραιᾶ καταλήψεσθαι, δτι δὴ ἀπύλωτος ἦν,
25 ἥγεν ἐκ τῶν Θεσπιῶν πρὸ δειπνήσαντας τὸν στρατιώτας,
φάσκων πρὸ ἡμέρας καθανάσειν εἰς τὸν Πειραιᾶ. Θριάστι 21
δ' αὐτῷ ἡμέρᾳ ἐπεγένετο, καὶ οὐδὲν ἐντεῦθεν ἐποίησεν ὡστε
λαθεῖν, ἀλλ' ἐπεὶ ἀπετράπετο, βοσκήματα διήρπασε καὶ
οἰκίας ἐπόρθησε. τῶν δ' ἐντυχόντων τινὲς τῆς μνκτὸς φεύ-
30 γούντες εἰς τὸ ἄστυ ἀπήγγελλον τοὺς Ἀθηναίους δτι στρά-
τευμα πάμπολυ προσίοι. οἱ μὲν δὴ ταχὺ ὄπλισάμενοι καὶ

4 ἐξέπεσεν vulg. : ἐξέπλευσεν codd. opt. : ἐξέπνευσεν Dind. 22 ἐκ-
πολεμήσειε(ν) codd. : corr. Dind. 27 οὐδὲν ἐντεῦθεν Dind. : οὐδὲ
ταῦτα codd. : οὐδὲν ἐνταῦθεν Voigtländer 28 ἀπετέτραπτο C F

22 ἵππεῖς καὶ δπλῆται ἐν φυλακῇ τῆς πόλεως ἥσαν. τῶν δὲ Λακεδαιμονίων καὶ πρέσβεις ἐτύγχανον Ἀθήνησιν ὅντες παρὰ Καλλίᾳ τῷ προξένῳ Ἐτυμοκλῆς τε καὶ Ἀριστόλοχος καὶ Ὁκυλλος· οὗτοι οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπεὶ τὸ πράγμα ἡγγέλθη, συλλαβόντες ἐφύλαττον, ὡς καὶ τούτους συνεπιβουλεύοντας. 5 οἵ δὲ ἐκπεπληγμένοι τε ἥσαν τῷ πράγματι καὶ ἀπελογοῦντο ὡς οὐκ ἄν ποτε οὕτω μῷροι ἥσαν ὡς εἰ ἥδεσαν καταλαμβανόμενον τὸν Πειραιᾶ, ἐν τῷ ἄστει ἀν ὑποχειρίους αὐτοὺς παρεῖχον, καὶ ταῦτα παρὰ τῷ προξένῳ, οὐ τάχιστ' ἀν ἡρέ-
23 θησαν. ἔτι δὲ ἔλεγον ὡς εὑδόλον καὶ τοὺς Ἀθηναίους ἔσποιο 10 ὅτι οὐδὲ ἡ πόλις τῶν Λακεδαιμονίων ταῦτα συῆδει. Σφοδρίαν γάρ εὖ εἰδέναι ἔφασαν ὅτι ἀπολωλότα πεύσοιτο ὑπὸ τῆς πόλεως. κακεῖνοι μὲν κριθέντες μηδὲν συνειδέναι ἀφεί-
24 θησαν. οἱ δὲ ἔφοροι ἀνεκάλεσάν τε τὸν Σφοδρίαν καὶ ὑπῆγον θανάτου. ἐκεῖνος μέντοι φοβούμενος οὐχ ὑπήκουσεν· 15 δῆμος δὲ κατέπερ οὐχ ὑπακούων εἰς τὴν κρίσιν ἀπέφυγε. καὶ πολλοῖς ἔδοξεν αὐτῇ δὴ ἀδικώτατα ἐν Λακεδαιμονι (ἥ) δίκη κριθῆναι. ἐγένετο δὲ τοῦτο τὸ αἴτιον.
25 Ἡν υἱὸς τῷ Σφοδρίᾳ Κλεώνυμος, ἡλικίαν τε ἔχων τὴν ἄρτι ἐκ παΐδων, καὶ ἄμα κάλλιστός τε καὶ εὐδοκιμώτατος 20 τῶν ἡλίκων. τούτου δὲ ἔρων ἐτύγχανεν Ἀρχίδαμος δὲ Ἀγησιλάου. οἱ μὲν οὖν τοῦ Κλεομβρότου φίλοι, ἀπετάμοις δύντες τῷ Σφοδρίᾳ, ἀπολυτικῶς αὐτὸν εἶχον, τὸν δέ γε Ἀγησιλαον καὶ τοὺς ἐκείνους φίλους ἐφοβοῦντο, καὶ τοὺς 25 διὰ μέσου δέ· δεινὰ γάρ ἐδόκει πεποιηκέναι. ἐκ τούτου δὲ δέ μὲν Σφοδρίας εἶπε πρὸς τὸν Κλεώνυμον· Ἐξεστί σοι, ὁ νιέ, σῶσαι τὸν πατέρα, δεηθέντι Ἀρχιδάμου εὐμενῆ Ἀγησιλαον ἐμοὶ εἰς τὴν κρίσιν παρασχεῖν. δὲ δὲ ἀκούσας ἐτόλμησεν ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἀρχίδαμον, καὶ ἐδεῖτο σωτῆρα αὐτῷ 30 τοῦ πατρὸς γενέσθαι. δὲ μέντοι Ἀρχίδαμος ἰδὼν μὲν τὸν 30

8 αὐτὸς B F 15 ἀπῆγον codd.: corr. Pierson 17 ἐν λακεδαιμονίοις ἀδικώτατα C F 18 τὸ om. M ἥ add. Dind. 20 ὑπὸ οὐχ ὄρῳ. 23 ταῦτα Μ C F 19 κλεώνυμος B: cet. κλεώνυμος δύνομα exhibent post παΐδων 23 τῷ σφοδρίᾳ B: om. cet. 29 αὐτῷ B: αὐτὸν cet.

Κλεώνυμον κλαίοντα συνεδάκρυνε παρεστηκώς ἀκούσας δὲ δεομένου, ἀπεκρίνατο· Ἄλλ, ὁ Κλεώνυμε, ἵσθι μὲν ὅτι ἔγω τῷ ἐμῷ πατρὶ οὐδὲ ἀντιβλέπειν δύναμαι, ἀλλὰ καν τι βούλωμαι διαπράξασθαι ἐν τῇ πόλει, πάντων μᾶλλον ἢ τοῦ 5 πατρὸς δέοματι δύμως δ', ἐπεὶ σὺ κελεύεις, νῦμιζε πᾶσάν με προθυμίαν ἔξειν ταῦτα σοι πραχθῆναι. καὶ τότε μὲν δὴ ἐκ 28 τοῦ φιλιτίου εἰς τὸν οἶκον ἐλθων ἀνεπαύετο· τοῦ δ' ὅρθρου ἀναστὰς ἐφύλαττε μὴ λάθοι αὐτὸν δι πατήρ ἔξειλθων. ἐπεὶ δὲ ἐδειν αὐτὸν ἔξιόντα, πρώτον μέν, εἰ τις τῶν πολιτῶν 10 παρῆν, παρίει τούτους διαλέγεσθαι αὐτῷ, ἐπειτα δ', εἰ τις ξένος, ἐπειτα δὲ καὶ τῶν θεραπόντων τῷ δεομέρῳ παρεχώρει. τέλος δ', ἐπεὶ ἀπὸ τοῦ Εὐρώπα ἀπιών ὁ Ἀγησίλαος εἰσῆλθεν οἰκαδε, ἀπιών ὤχετο οὐδὲ προσελθών. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ δὲ ταῦτα ταῦτα ἐποίησεν. ὁ δὲ Ἀγησίλαος ὑπώπτευε μὲν ὧν 29 15 ἔνεκεν ἐφούτα, οὐδὲν μέντοι ἥρωτα, ἀλλ' εἴα αὐτὸν. ὁ δὲ αὐτὸν Ἀρχίδαμος ἐπεθύμει μέν, ὥσπερ εἰκός, δρᾶν τὸν Κλεώνυμον· ὅπως μέντοι ἐλθοι πρὸς αὐτὸν μὴ διειλεγμένος τῷ πατρὶ περὶ ὃν ἐκεῖνος ἐδεήθη οὐκ εἶχεν. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Σφοδρίαν οὐχ ὄρωντες τὸν Ἀρχίδαμον ιόντα, πρόσθεν δὲ 20 θαμίζοντα, ἐν πατὶ ἥσαν μὴ λελουδορημένος ὑπὸ Ἀγησιλάου εἴη. τέλος μέντοι δὲ Ἀρχίδαμος ἐτόλμησε προσελθεῖν 30 καὶ εἰπεῖν· Ω πάτερ, Κλεώνυμός με κελεύει σου δεηθῆναι σῶσαι οἱ τὸν πατέρα· καὶ ἔγω ταῦτα σου δέομαι, εἰ δυνατόν. δὲ δὲ ἀπεκρίνατο· Ἄλλα σοὶ μὲν ἔγωγε συγγνώμην ἔχω· 25 αὐτὸς μέντοι ὅπως (ἄν) συγγνώμης τύχοιμι παρὰ τῆς πόλεως ἀνδρα μὴ καταγιγνώσκων ἀδικεῖν οἷς ἐχρηματίσατο ἐπὶ κακῷ τῆς πόλεως οὐχ ὄρῳ. δὲ τότε μὲν πρὸς ταῦτα οὐδὲν εἶπεν, ἀλλ' ἥττηθεις τοῦ δικαίου ἀπῆλθεν. ὑστερον δὲ ἡ αὐτὸς νοήσας ἢ διδαχθεὶς ὑπὸ τοῦ εἶπεν ἐλθών· Ἄλλ' ὅτι 35 μέν, ὡς πάτερ, εἰ μηδὲν ἡδίκει Σφοδρίας, ἀπέλυστας ἀν αὐτὸν

6 συνέξειν C 7 φιδιτίου Leonclavius in marg. 8 λάθοι B: λάθῃ cet. 20 ὑπὸ ἀγησιλάου ἀπεληλαμένος B 23 ταῦτα Μ C F 25 ἀν add. Schäfer 26 ἄνδρα] ἀνδρὸς Cobet 27 ἔχρηστα B

οῖδα· νῦν δέ, εἰ ἡδίκηκέ τι, ἡμῶν ἔνεκεν συγγνώμης ὑπὸ σοῦ τυχέτω. ὁ δὲ εἶπεν· Οὐκοῦν ἀν μέλλῃ καλὰ ταῦθ' ἡμῖν εἶναι, οὕτως ἔσται. ὁ μὲν δὴ ταῦτ' ἀκούσας μάλα 32 δύστελπις ἀν ἀπήγει. τῶν δὲ τοῦ Σφοδρία φίλων τις διαλεγόμενος Ἐτυμοκλεῖ εἶπεν· Ὅμεις μέν, οὖμαι, ἔφη, πάντες 5 οἱ Ἀγηστιλάουν φίλοι ἀποκτενεῖτε τὸν Σφοδρίαν. καὶ ὁ Ἐτυμοκλῆς· Μὰ Δία οὐκ ἄρα ταῦτ', ἔφη, ποιήσομεν Ἀγηστιλάῳ, ἐπεὶ ἐκεῖνός γε πρὸς πάντας δυστιλεκταὶ ταῦτα λέγει, μὴ ἀδικεῖν μὲν Σφοδρίαν ἀδύνατον εἶναι. δεστις μέντοι πᾶς τε ἀν καὶ παιδίσκος καὶ ἡβῶν πάντα τὰ καλὰ ποιῶν 10 διετέλεσε, χαλεπὸν εἶναι τοιοῦτον ἄνδρα ἀποκτινύναι· τὴν 33 γὰρ Σπάρτην τοιούτων δεῦσθαι στρατωτῶν. ὁ οὖν ἀκούσας ταῦτα ἀπήγγειλε τῷ Κλεωνύμῳ. ὁ δ' ἡσθεὶς, εὐθὺς ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἀρχίδαμον εἶπεν· "Οτι μὲν ἡμῶν ἐπιμελῆ ἥδη 15 ἵσμεν εὐδέλειπτο, Ἀρχίδαμε, ὅτι καὶ ἡμεῖς πειρασόμεθα ἐπιμελεῖσθαι ὡς μήποτε σὺ ἐπὶ τῇ ἡμετέρᾳ φιλίᾳ αἰσχυνθῆς. καὶ οὐν ἐψεύσατο, ἀλλὰ καὶ ζῶν ἄπαντ' ἐποίει δσα καλὰ ἐν τῇ Σπάρτῃ, καὶ ἐν Λεύκτροις πρὸ τοῦ βασιλέως μαχόμενος σὺν Δεῖνωνι τῷ πολεμάρχῳ τρὶς πεσὼν πρώτος τῶν πολιτῶν ἐν μέσοις τοῖς πολεμίοις ἀπέθανε. καὶ ἡνίαστε μὲν εἰς τὰ ἔσχατα 20 τὸν Ἀρχίδαμον, ὡς δ' ὑπέσχετο, οὐ κατήσχυνε, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκόσμησε. τοιοῦτῳ μὲν δὴ τρόπῳ Σφοδρίας ἀπέφυγε.

34 Τῶν μέντοι Ἀθηναίων οἱ βοιωτιάζοντες ἐδίδασκον τὸν δῆμον ὡς οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐχ δπως τιμωρήσαντο, ἀλλὰ καὶ ἐπανέσειαν τὸν Σφοδρίαν, ὅτι ἐπεβούλευσε ταῦς Ἀθήνας. 25 καὶ ἐκ τούτου οἱ Ἀθηναῖοι ἐπύλωσάν τε τὸν Πειραιᾶ, ναῦς τε ἐναντηγοῦντο, τοῖς τε Βοιωτοῖς πάσῃ προθυμίᾳ 35 ἐβοήθουν. οἱ δὲ αὐτοὶ Λακεδαιμόνιοι φρουράν τε ἔφηναν ἐπὶ τοὺς Θηβαίους, καὶ τὸν Ἀγηστίλαον νομίσαντες φρονιμώτερον ἀν σφίσι τοῦ Κλεομβρότου ἡγεῖσθαι, ἐδέοντο αὐτοῦ ἄγειν 30

¹ post εἰ add. καὶ Cobet ² οὐκοῦν B : om. cet. ³ ἔσται]
ἔστω C F ⁷ ταῦτα(codd.: corr. Leoncl. ³ ἔφη B : om. cet.
8 ταῦτα codd.: corr. Dind. ⁹ εἶναι B : ἔφη εἶναι cet. ¹⁵ post
ἐπίστω add. ὡ Cobet ²¹ τὸν M : om. cet.

τὴν στρατιάν. ὁ δὲ εἰπὼν ὅτι οὐδὲν ἀν δ τι τῇ πόλει δοκοίη ἀντειπεῖν παρεσκευάζετο εἰς τὴν ἔξοδον. γιγνώσκων 36 δ' ὅτι εἰ μή τις προκαταλήψοιτο τὸν Κιθαιρώνα, οὐ ῥάδιον ἔσται εἰς τὰς Θήβας ἐμβαλεῖν, μαθῶν πολεμοῦντας τοὺς 5 Κλητορίους τοῖς Ὀρχομενίοις καὶ ἔνικὸν τρέφοντας, ἐκοιωλογήσατο αὐτοῖς, ὅπως <προσ>γένοιτο τὸ ἔνικὸν αὐτῷ, εἰ τι δεηθείη. ἐπεὶ δὲ τὰ διαβατήρια ἐγένετο, πέμψας, πρὸν 37 ἐν Τεγέᾳ αὐτὸς εἶναι, πρὸς τὸν ἄρχοντα τῶν παρὰ τοῖς Κλητορίοις ἔνων, καὶ μισθὸν δοὺς μηνός, ἐκέλευε προκατα-
10 ιο λαβεῖν αὐτὸν τὸν Κιθαιρώνα. τοῖς δ' Ὁρχομενίοις εἶπεν, ἔως στρατεία εἴη, παύσασθαι τοῦ πολέμου εἰ δέ τις πόλις στρατᾶς οὖσης ἔξω ἐπὶ πόλιν στρατεύσοι, ἐπὶ ταῦτην ἔφη πρῶτον ιέναι κατὰ τὸ δόγμα τῶν συμμάχων. ἐπεὶ δὲ 38 ὑπερέβαλε τὸν Κιθαιρώνα, ἐλθὼν εἰς Θεσπιὰς ἐκεῖθεν δρμηθεὶς ἦει ἐπὶ τὴν τῶν Θηβαίων χώραν. εὑρὼν δὲ ἀποτεταφρευμένον τε καὶ ἀπεσταυρωμένον κύκλῳ τὸ πεδίον καὶ τὰ πλείστου ἄξια τῆς χώρας, στρατοπεδεύμενος ἄλλοτ' ἄλλῃ καὶ μετ' ἄριστον ἐξάγων ἐδήσου τῆς χώρας τὰ πρὸς ἑαυτοῦ τῶν σταυρωμάτων καὶ τῆς τάφρου. οἱ γὰρ πολέμιοι, 20 ὅπου ἐπιφαίνοιτο ὁ Ἀγηστίλαος, ἀντιπαρῆσαν αὐτῷ ἐντὸς τοῦ χαρακώματος ὡς ἀμνούμενοι. καὶ ποτε ἀποχωροῦντος 39 αὐτοῦ ἥδη τὴν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, οἱ τῶν Θηβαίων ἵππεις τέως ἀφανεῖς οὗτες ἐξαίφνης διὰ τῶν ὡδοποιημένων τοῦ χαρακώματος ἐξόδων ἐξελαύνουσι, καὶ οὖλα δὴ ἀποιντων πρὸς 25 δεῖπνον καὶ συσκεναζομένων τῶν πελταστῶν, τῶν δ' ἵππεων τῶν μὲν ἔτι καταβεβηκότων, τῶν δ' ἀναβαυνόντων, ἐπελαύνουσι· καὶ τῶν πελταστῶν συχνὸς κατέβαλον καὶ τῶν ἵππεων Κλέαν καὶ Ἐπικυδίδαν Σπαρτιάτας, καὶ τῶν περιο-

¹ ὅτι del. Dind. ² τι B : δ cet. ² post δοκοίη add. ἔχοι Hartman
6 προσγένοιτο Rinkes : γένοιτο codd. ⁸ αὐτὸς Morus : αὐτὸν
9 ἐκέλευσε C ¹⁰ ἐπει τέως B M D ¹¹ στρατὰ codd.:
corr. Leoncl. ²⁰ ὅποι M D ²³ δοποιουμένων B ²⁶ ἔτι]
ἄρτι Courrier: post δ transp. Laves qui pro ἀναβαυνόντων legit κατα-
ἀπελαύνουσι B ²⁷ prius τῶν B V: τῶν τε cet. κατέβαλον C F
28 Ἐπικυδίδαν Schneider: ἐπιλυτίδαν codd.